

Принципи здійснення правосуддя: непозитивістський позитив

Автор: Берназюк Ян

Організація: Верховний Суд

Видання: Конституціоналіст · 2024

Дата публікації: 2024-07-01

Постійна адреса: <https://constitutionalist.com.ua/pryntsy-py-zdijsnennia-pravosuddia-nepozytyvistskyj-pozytyv/>

Відомості про матеріал

Майстер-клас для студентів-правників

1 липня 2024 року

Ян БЕРНАЗЮК

суддя Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду,

доктор юридичних наук, професор

Пов'язані поняття

- Незалежність суду
- Ефективний захист
- Справедливий суд
- Суддівський розсуд (дискреція)
- Суддівська правотворчість (тлумачення, колізій, аналогія)
- Мотивованість
- Довіра до суду

Юридичний позитивізм (аргументи прихильників)

- Дотримання принципу розподілу державної влади
- Юридична визначеність
- Заснованість на ефективності демократичних інститутів
- Створення максимальної захищеності принципу законності та рівності
- Мінімізація «свавільності» при прийнятті рішень
- Унеможливлення «індивідуальної справедливості»
- Врахування суспільних інтересів та національної безпеки
- Еволюційність змін у регулювання суспільно-управлінських відносин
- Заперечення наявності «моральних авторитетів»

Юридичний позитивізм (аргументи критиків)

- Ігнорування моралі

- Надмірна формалізованість
- Суворість дотримання принципу законності
- Пріоритетність актів парламенту над іншими джерелами права
- Заперечення існування права за межами «писаних джерел права»
- Можливість існування «несправедливих» законів
- Допустимість втручання у природні права людини
- Обмеження суддівської правотворчості

Запитання для обговорення

- Скільки і які принципи судочинства закріплено в Конституції України?
- Верховенство права – це принцип судочинства?
- Чи є застосовним принцип відповідальності за майбутні покоління?
- Чи можуть конкурувати між собою принципи судочинства?
- Які правила вирішення колізій між принципами судочинства (який принцип пріоритетніший)?
- Яка мета запровадження принципів судочинства: надати суду свободу діяти: за межами закону, в межах закону при наявності суддівського розсуду (дискреції), при колізії закону чи при відсутності закону; можливість динамічного тлумачення закону?
- Принцип судочинства це цінність, орієнтир, гарантія, обмеження, неписане правило?

Європейська комісія «За демократію через право» (Венеційська комісія) Доповідь «Верховенство права», схвалена 25–26 березня 2011 року

- п. 41
- Наразі є можливим консенсус стосовно обов'язкових елементів поняття «верховенство права»:
- Законність, включаючи прозорий, підзвітний та демократичний процес введення в дію приписів права;
- Юридична визначеність;
- Заборона свавілля;
- Доступ до правосуддя, представленого незалежними та безсторонніми судами, включно з тими, що здійснюють судовий нагляд за адміністративною діяльністю;
- Дотримання прав людини;
- Заборона дискримінації та рівність перед законом.

Крат Василь, Бабанли Расім. Принципи права у практиці Верховного Суду: тернистий шлях від букви до духу

- За п'ять років функціонування Верховного Суду можна стверджувати про те, що принципи права перейшли з розряду лише теоретичного поняття (з-поміж тих, які асоціюються з однією з перших в університеті лекцій з будь-якої галузі права й зовсім не запам'ятовуються) до доволі таки потужного системозмінювального інструменту, який подекуди має вирішальне значення в зміні підходів до розгляду тієї чи іншої категорії справ.
- Без сумніву, наявні досягнення – це лише початок, але початок, який є радше фундаментом, що дасть поштовх до розвитку тих принципів, які вже застосовуються, а також до більш сміливого застосування інших принципів права.

Верховенство права

- Визначення суті верховенства права та її основних складових міститься у Рішенні Конституційного Суду України від 23 січня 2020 року № 1-р/2020: верховенство права як нормативний ідеал, до якого має прагнути кожна система права, і як універсальний та інтегральний принцип права необхідно розглядати, у тому числі, в контексті основоположних таких його складових, як принцип законності, принцип поділу влади, принцип народного суверенітету, принцип демократії, принцип юридичної визначеності, принцип справедливого суду.
- Зазначений висновок Конституційного Суду України був застосований та розвинений Верховним Судом, зокрема, у постанові від 26.05.2021 у справі № 824/266/20-а.
- У статті 129 Конституції України серед основних засад судочинства раніше зазначався принцип законності, разом з тим, у чинній редакції вказаної статті (після внесення змін згідно із Законом України від 02.06.2016 року №1401-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» такий принцип відсутній та лише міститься вимога стосовно того, що «суддя, здійснюючи правосуддя, є незалежним і керується верховенством права».

Верховенство права

- Верховенство права, у найзагальнішій формі, слід розуміти як справедливість (специфіка національної культури та особливості особистості, яка оцінює ситуацію та/або приймає рішення), обмежену законодавством та, окремо, судовою практикою ВС як продовженням законодавства, а також визначеною Конституцією та законами України метою судового контролю за діяльністю суб'єктів владних повноважень з боку адміністративного суду, якою, головним чином, є:
- захист порушеного права відповідної особи (позивача),
- виправлення можливої помилки суб'єкта владних повноважень,
- створення умов для недопущення вчинення суб'єктом владних повноважень такої помилки у майбутньому, а також
- забезпечення принципу правової визначеності для всіх осіб, які будуть учасниками аналогічних відносин у майбутньому.

Конституційні засади (принципи) судочинства

- ч. 2 ст. 129
- 1) рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом;
- 2) забезпечення доведеності вини;
- 3) змагальність сторін та свобода в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості;
- 4) підтримання публічного обвинувачення в суді прокурором;
- 5) забезпечення обвинуваченому права на захист;
- 6) гласність судового процесу та його повне фіксування технічними засобами;
- 7) розумні строки розгляду справи судом;
- 8) забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках - на касаційне оскарження судового рішення;
- 9) обов'язковість судового рішення.
- Законом можуть бути визначені також інші засади судочинства.

Закон України «Про судоустрій і статус суддів»

- Ст. 109. Суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження з таких підстав:
- незаконна відмова в доступі до правосуддя (у тому числі незаконна відмова в розгляді по суті позовної заяви, апеляційної, касаційної скарги тощо)
- порушення засад гласності і відкритості судового процесу;
- порушення засад рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом,
- порушення засад змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості;
- безпідставне затягування або невжиття суддею заходів щодо розгляду заяви, скарги чи справи протягом строку, встановленого законом.

Інші спеціальні принципи адміністративного судочинства

- Найбільш сприятливого для особи тлумачення законодавства
- Належного урядування (good government)
- Легітимних очікувань (legitimate/reasonable expectations)
- Пріоритету суспільних інтересів
- Пріоритету національної безпеки

Кодекс адміністративного судочинства України

- ч. 2 ст. 2
- У справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони:
 - 1) на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України;
 - 2) з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано;
 - 3) обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії);
 - 4) безсторонньо (неупереджено);
 - 5) добросовісно;
 - 6) розсудливо;
 - 7) з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи всім формам дискримінації;
 - 8) пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія);
 - 9) з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення;
 - 10) своєчасно, тобто протягом розумного строку.

Закон України «Про адміністративну процедуру»

- ст. 4. Принципи адміністративної процедури
 - 1) верховенство права, у тому числі законності та юридичної визначеності;
 - 2) рівність перед законом;
 - 3) обґрунтованість;

- 4) безсторонність (неупередженість) адміністративного органу;
- 5) добросовісність і розсудливість;
- 6) пропорційність;
- 7) відкритість;
- 8) своєчасність і розумний строк;
- 9) ефективність;
- 10) презумпція правомірності дій та вимог особи;
- 11) офіційність;
- 12) гарантування права особи на участь в адміністративному провадженні;
- 13) гарантування ефективних засобів правового захисту..

Закон України «Про адміністративну процедуру»

- ч. 3 ст. 6
- Здійснення адміністративним органом дискреційного повноваження вважається законним у разі дотримання, зокрема, умови, за якої правомірний вибір здійснено адміністративним органом для досягнення мети, з якою йому надано дискреційне повноваження, і відповідає принципам адміністративної процедури, визначеним цим Законом.
- Ч. 2 ст. 87
- Протиправним є адміністративний акт, що не відповідає принципам адміністративної процедури.
- п. 3 Прикінцевих та перехідних положень
- До приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом вони застосовуються в частині, що не суперечить принципам цього Закону.

Використані джерела

- Берназюк Ян. Повідомлення (інформування) учасників справи як обов'язок суду забезпечити конституційні принципи рівності та змагальності (16.11.23) <http://nsj.gov.ua/ua/newsr/13-16-listopada-2023-r-programa-pidgotovki-ta-pidvishennya-rivnya-kvalifikatsii-za-standartizovanou-programou-pomichnikiv-suddi-v-gospodarskih-sudiv>
- Берназюк Ян. Конституційний принцип гласності судового процесу та особливості розгляду справ, які містять інформацію з обмеженим доступом (03.11.2023) <https://constitutionalist.com.ua/konstytutsijnyj-pryntsy-p-hlasnosti-sudovoho-protsesu-ta-osoblyvist-rozhlidu-sprav-iaki-mistiat-informatsiiu-z-obmezhenym-dostupom>
- Берназюк Ян. Право на справедливий суд та принцип правової визначеності: строки у справах про соціальний захист (28.07.2023) https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/4_presentation_bernaziuk_social_terms_deadlines.pdf
- Берназюк Ян. Незастосування судом закону: між верховенством права та принципом розподілу державної влади (на прикладі захисту соціальних прав) (06.07.2023) https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Nezastosuvannia_sudom_zakonu_Bernaziuk.pdf
- Берназюк Ян. Особливості застосування принципу національної безпеки в умовах воєнного стану в Україні» (26.04.2023) https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_osobl_zastos_prun_nac_bezp.pdf
- Берназюк Ян. Принцип законності як один із елементів верховенства права: особливості застосування під час вирішення соціальних спорів (21.04.2023) [https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/presentation_bernaziuk_effectivenii_zahist%20\(1\).pdf](https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/presentation_bernaziuk_effectivenii_zahist%20(1).pdf)

- Берназюк Ян. Принцип рівності та заборони дискримінації під час вирішення приватно-правових та публічно-правих спорів (07.04.2023) https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/bernaziuk_principle_of_equality_prohibition_of_discrimination.pdf
- Берназюк Ян. Принцип національної безпеки як підстава тимчасового обмеження прав і свобод людини в умовах воєнного стану (ст. 64 Конституції України) та відступу від зобов'язань держави (ст. 15 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод) (08.02.2023) https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/bernaziuk_vidstup_bespeka.pdf
- Берназюк Ян. Судовий збір: між правом на доступ до правосуддя та принципом рівності усіх учасників судового процесу перед законом (26.01.2023) https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_Sud_zbir_dostyp_rivnist.pdf

Використані джерела

- 10. Берназюк Ян. Преюдиційність судового рішення в адміністративному судочинстві: між принципами правової визначеності та обов'язковості з'ясування всіх обставин справи (14.11.2022) <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1350158>
- 11. Берназюк Ян. Офіційне з'ясування всіх обставин у справі як спеціальний принцип адміністративного судочинства (14.10.2022) https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2022_11_04_Bernazuk.pdf
- 12. Берназюк Ян. Застосування судами принципу національної безпеки: український та міжнародний аспект (16.08.2022) https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2022_prezent/2022_08_16_Bernazuk.pdf
- 13. Берназюк Ян. Інформація з обмеженим доступом та дотримання принципу змагальності у судовому процесі (25.11.2021) <http://nsj.gov.ua/ua/training/programi-pidgotovki-kiiv/25-listopada-2021-r-programa-treningu-na-temu-pravo-na-informatsiuta-informatsiya-z-obmejenim-dostupom1>
- 14. Берназюк Ян. Категорія «якість закону» як складова принципу верховенства права та гарантія застосування судом найбільш сприятливого для особи тлумачення (24.06.2021) <http://nsj.gov.ua/ua/news/verhovenstvo-prava>
- 15. Берназюк Ян. Особливості дотримання в адміністративному судочинстві принципу неприпустимості зловживання процесуальними правами (23.04.2021) https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Bernazuk_23_04_2021.pdf
- 16. Берназюк Ян. Зміни до Конституції України щодо правосуддя та нові підходи до застосування принципу обов'язковості виконання судового рішення під час вирішення публічно-правових спорів (01.12.2020) https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/prezentacija_Bernazuk.pdf
- 17. Берназюк Ян. Застосування практики ЄСПЛ при тлумаченні принципів рівності та змагальності в адміністративному процесі (05.11.2019) <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/817702>

Використані джерела

- 18. Берназюк Ян. Ефективність виконання судового рішення: між принципами обов'язковості (виконуваності), правової визначеності (res judicata) та принципом пропорційності (збалансованості) <https://constitutionalist.com.ua/efektyvnist-vykonannia-sudovoho-rishennia-mizh-pryntsyypamy-obov-iazkovosti-v-ykonuvanosti-pravovoi-vyznachenosti-res-judicata-ta-pryntsyypom-proportsijnosti-zbalansovanosti>
- 19. Берназюк Ян. Верховенство права та принцип розподілу державної влади (на прикладі захисту соціальних прав) <https://constitutionalist.com.ua/verkhovenstvo-prava-ta-pryntsyyp-rozpodilu-derzhavnoi-vlad-y-na-prykladi-zakhystu-sotsialnykh-prav>
- 20. Берназюк Ян. Заборона дискримінації як конституційно-правовий принцип: поняття та особливості реалізації <https://constitutionalist.com.ua/zaborona-dyskryminatsii-ia-konstytutsijno-pravovyj-pryntsyyp-poniat-tia-ta-osoblyvosti-realizatsii>

- 21. Берназюк Ян Судовий збір: між правом на доступ до правосуддя та принципом рівності усіх учасників судового процесу <https://constitutionalist.com.ua/sudovyj-zbir-mizh-pravom-na-dostup-do-pravosu-ddia-ta-pryntsyom-rivnosti-usikh-uchasnykiv-sudovoho-protsesu>
- 22. Берназюк Ян. Принцип офіційного з'ясування всіх обставин у справі: особливості адміністративного судочинства // <https://constitutionalist.com.ua/pryntsyop-ofitsijnoho-z-iasuvannia-vsikh-obstavyn-u-spravi-osoblyvosti-administratyvnoho-sudochynstva>
- 23. Берназюк Ян. Незастосування судом закону: між верховенством права та принципом розподілу державної влади (на прикладі захисту соціальних прав) // https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/kas_rish/Zbirnik_tez_6_konferen_6_07_2023.pdf
- 24. Берназюк Ян. Принцип офіційного з'ясування всіх обставин у справі: особливості адміністративного судочинства // <https://constitutionalist.com.ua/pryntsyop-ofitsijnoho-z-iasuvannia-vsikh-obstavyn-u-spravi-osoblyvosti-administratyvnoho-sudochynstva>
- 25. Берназюк Ян. Застосування принципу lex specialis при вирішенні колізій у законодавстві: аналіз судової практики // Слово Національної школи суддів України. 1-2 (38-39) 2022, С. 69-82. http://slovo.nsj.gov.ua/images/pdf/2022_1_2_38_39/Bernazyk.pdf
- 26. Берназюк Ян. Застосування принципу верховенства права (правовладдя) для вирішення колізій у законодавстві // Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління expert: Paradigm of law and public administration № 4 (22) – серпень-вересень 2022 – С. 80-98. https://intelect.org.ua/wp-content/uploads/2022/09/expert_4_22_statya_stefanchuk_fedorenko_yanchuk.pdf
- 27. Берназюк Ян. Принцип процесуальної економії як складова ефективності адміністративного судочинства // Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління expert: Paradigm of law and public administration № 3 (21) – червень 2022 – С. 133-142. <https://maup.com.ua/assets/files/expert/21/10.pdf>

Використані джерела

- 28. Берназюк Ян. Принцип пропорційності у практиці Європейського суду з прав людини // Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління expert: Paradigm of law and public administration № 6 (18) – грудня 2021 – С. 197-214 <https://maup.com.ua/assets/files/expert/18/14.pdf>
- 29. Берназюк Ян. Поняття та особливості принципу неприпустимості зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2021. – Серія Право. – Випуск 66. – С. 135-141 https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2021/10/NVUzhNU_66.pdf
- 30. Берназюк Ян. Принцип належного урядування (good governance): національна та європейська судова практика // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2021. – Серія Право. – Випуск 64. – С. 189-197. http://visnyk-juris-uzhnu-uz.com/wp-content/uploads/2021/06/NVUzhNU_64.pdf
- 31. Берназюк Ян. Легітимні очікування (reasonable expectations) як складова принципу юридичної визначеності у вітчизняній та європейській судовій практиці // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О.Дідоренка. – 2021, № 2 (94), С. 13-28 <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/1359/1236>
- 32. Берназюк Ян. The principle of good governance: concept, content and values. Принцип належного урядування (good governance): поняття, зміст та значення // Visegrad Journal on Human Rights. 2021, № 2, С. 357-362. http://vjhr-journal.sk/wp-content/uploads/2021/06/VJNR_2_2021.pdf
- 33. Берназюк Ян. Принцип легітимних очікувань (legitimate expectations): поняття та зміст // Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління expert: Paradigm of law and public administration № 3 (15) – червень 2021 – С. 147-162. <https://maup.com.ua/ua/ekspert/vypusky.html>
- 34. Берназюк Ян. Принцип рівності сторін у сучасній доктрині податкового права (на прикладі розгляду публічно-правових спорів) // Право України. – 2020. – № 4. – С. 57-71. https://pravoua.com.ua/ua/store/pravoukr/pravo_2020_4

- 35. Берназюк Ян. Конституційні гарантії реалізації в Україні принципу обов'язковості судового рішення (на прикладі вирішення публічно-правових спорів) <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/zmi/1048627/> <https://sud.ua/ru/news/blog/188062-konstitutsiyni-garantiyi-realizatsiyi-v-ukrayini-printsipu-obovyazkovosti-sudovogo-rishennya-na-prikladi-virishennya-publichno-pravovikh-sporiv>
- 36. Берназюк Ян. Принцип змагальності судового процесу як складова права на справедливий судовий розгляд // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О.Дідоренка. – Том 3 № 87 (2019). – С. 14-25. <http://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/376/331>

Використані джерела

- 37. Берназюк Ян. Категорія «якість закону» як складова принципу верховенства права та гарантія застосування судом найбільш сприятливого для особи тлумачення закону <https://sud.ua/ru/news/blog/182593-kategoriya-yakist-zakonu-yak-skladova-printsipu-verkhovenstva-prava-ta-garantiya-zastosuvannya-sudom-naybilsh-spriyatlivo-dlya-osobi-tlumachennya-zakonu>
- 38. Берназюк Ян. Нові підходи Верховного Суду до захисту права на пенсію громадян України, які проживають за її межами (між принципами законності та справедливості) <https://sud.ua/ru/news/blog/175514-novi-pidkhodi-verkhovnogo-sudu-do-zakhistu-prava-na-pensiyu-gromadyan-ukrayini-yaki-prozhivayut-za-yiyi-mezhami-mizh-printsipami-zakonnosti-ta-spravedlivosti>
- 39. Берназюк Ян. Мотивованість судового рішення як гарантія реалізації принципу верховенства права // Порівняльно-аналітичне право – електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет». – 2018. – № 5. – С. 18-22. http://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/5_2018.pdf
- 40. Берназюк Ян. Конституційний принцип рівності та його особливості в адміністративному судочинстві <https://sud.ua/ru/news/blog/143839-konstitutsiyniy-printsip-rivnosti-ta-yogo-osoblivosti-v-administrativnomu-sudochinstvi>
- 41. Берназюк Ян. Міжнародні стандарти дотримання принципу змагальності в судовому процесі <https://sud.ua/ru/news/blog/149910-mizhnarodni-standarti-dotrimannya-printsipu-zmagalnosti-v-sudovomu-protsesi>
- 42. Берназюк Ян. Поняття та критерії мотивованості судового рішення як однієї з гарантій дотримання судами принципу верховенства права <https://sud.ua/ru/news/blog/133015-ponyattya-ta-kriteriyi-motivovanoosti-sudovogo-rishennya-yak-odniyeyi-z-garantiy-dotrimannya-sudami-printsipu-verkhovenstva-prava>
- 43. Берназюк Ян. Строк звернення до суду як елемент принципу правової визначеності, практика ЄСПЛ <https://sud.ua/ru/news/blog/124382-strok-zvernennya-do-sudu-yak-element-printsipu-pravovoyi-viznachenosti-praktika-yespl>
- 44. Берназюк Ян. Принципи здійснення правосуддя: неопозитивістський позитив https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/principles_of_%20administrative_proceedings.pdf

Додаткові джерела

- [https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/presentation_bernazuk_effectivenii_zahist\(1\).pdf](https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/presentation_bernazuk_effectivenii_zahist(1).pdf)
- <http://nsj.gov.ua/ua/training/programi-pidgotovki-kiiv/25-listopada-2021-r-programa-treningu-na-temu-pravo-na-informatsiuta-informatsiya-z-obmejenim-dostupom1/>
- <http://nsj.gov.ua/ua/news/verhovenstvo-prava/>
- https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/principles_of_administrative_proceedings.pdf

Джерела та матеріали

1. Використані джерела. <http://nsj.gov.ua/ua/newsr/13-16-listopada-2023-r-programa-pidgotovki-ta-pidvishennya-rivnya-kvalifikatsii-za-standartizovanou-programou-pomichnikiv-suddiv-gospodarskih-sudiv>
2. Використані джерела. <https://constitutionalist.com.ua/konstytutsijnij-pryntsyyp-hlasnosti-sudovoho-protsestu-ta-osoblyvist-rozhliad-u-sprav-iaki-mistiat-informatsiiu-z-obmezhennym-dostupom>
3. Використані джерела. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/4_presentati_on_bernaziuk_social_terms_deadlines.pdf
4. Використані джерела. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Nezastosuvannia_sudom_zakonu_Bernaziuk.pdf
5. Використані джерела. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_osobl_zastos_prun_nac_bezp.pdf
6. Використані джерела. [https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/presentation_bernaziuk_effectivenii_zahist%20\(1\).pdf](https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/presentation_bernaziuk_effectivenii_zahist%20(1).pdf)
7. Використані джерела. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/bernaziuk_principle_of_equality_prohibition_of_discrimination.pdf
8. Використані джерела. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/bernaziuk_vidstup_bespeka.pdf
9. Використані джерела. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_Sud_zbir_dostyp_rivnist.pdf
10. Використані джерела. <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1350158>
11. Використані джерела. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2022_11_04_Bernazuk.pdf
12. Використані джерела. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2022_prezent/2022_08_16_Bernazuk.pdf
13. Використані джерела. <http://nsj.gov.ua/ua/training/programi-pidgotovki-kiiv/25-listopada-2021-r-programa-treningu-na-temu-pravo-na-informatsiuta-informatsiya-z-obmejenim-dostupom1>
14. Використані джерела. <http://nsj.gov.ua/ua/news/verhovenstvo-prava>
15. Використані джерела. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Bernazuk_23_04_2021.pdf
16. Використані джерела. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/prezentacija_Bernazuk.pdf
17. Використані джерела. <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/817702>
18. Використані джерела. <https://constitutionalist.com.ua/efektyvnist-vykonannia-sudovoho-rishennia-mizh-pryntsyypamy-obov-iazkovosti-vykonuvannosti-pravovoi-vyznachenosti-res-judicata-ta-pryntsyypom-proporsijnosti-zbalansovanosti>
19. Використані джерела. <https://constitutionalist.com.ua/verkhovenstvo-prava-ta-pryntsyyp-rozpodilu-derzhavnoi-vlady-na-priklady-zakhystu-sotsialnykh-prav>
20. Використані джерела. <https://constitutionalist.com.ua/zaborona-dyskryminatsii-iak-konstytutsijnopravovyj-pryntsyyp-poniattia-ta-osoblyvosti-realizatsii>
21. Використані джерела. <https://constitutionalist.com.ua/sudovij-zbir-mizh-pravom-na-dostup-do-pravosuddia-ta-pryntsyypom-rivnosti-usikh-uchasnykiv-sudovoho-protsestu>
22. Використані джерела. <https://constitutionalist.com.ua/pryntsyyp-ofitsijnoho-z-iasuvannia-vsikh-obstavyn-u-spravi-osoblyvosti-administrativnoho-sudochnstva>
23. Використані джерела. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/kas_rish/Zbirnik_tez_6_konferen_6_07_2023.pdf
24. Використані джерела. http://slovo.nsj.gov.ua/images/pdf/2022_1_2_38_39/Bernazyk.pdf
25. Використані джерела. https://intellect.org.ua/wp-content/uploads/2022/09/expert_4_22_statyya_stefanchuk_fedorenko_yanchuk.pdf
26. Використані джерела. <https://maup.com.ua/assets/files/expert/21/10.pdf>
27. Використані джерела. <https://maup.com.ua/assets/files/expert/18/14.pdf>

28. Використані джерела. https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2021/10/NVUzhNU_66.pdf
29. Використані джерела. http://visnyk-juris-uzhnu-uz.com/wp-content/uploads/2021/06/NVUzhNU_64.pdf
30. Використані джерела. <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/1359/1236>
31. Використані джерела. http://vjhr-journal.sk/wp-content/uploads/2021/06/VJNR_2_2021.pdf
32. Використані джерела. <https://maup.com.ua/ua/ekspert/vypusky.html>
33. Використані джерела. https://pravoua.com.ua/ua/store/pravoukr/pravo_2020_4
34. Використані джерела. <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/zmi/1048627/>
35. Використані джерела. <https://sud.ua/ru/news/blog/188062-konstitutsiyni-garantiyi-realizatsiyi-v-ukrayini-printsipu-obov'yazkovost-i-sudovogo-rishennya-na-prikladi-virishennya-publichno-pravovikh-sporiv>
36. Використані джерела. <http://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/376/331>
37. Використані джерела. <https://sud.ua/ru/news/blog/182593-kategoriya-yakist-zakonu-yak-skladova-printsipu-verkhovenstva-prava-ta-garantiya-zastosuvannya-sudom-naybilsh-spriyatlivogo-dlya-osobi-tlumachennya-zakonu>
38. Використані джерела. <https://sud.ua/ru/news/blog/175514-novi-pidkhodi-verkhovnogo-sudu-do-zakhistu-prava-na-pensiyu-gromadyan-ukrayini-yaki-prozhivayut-za-yiyi-mezhami-mizh-printsipami-zakonnosti-ta-spravedlivosti>
39. Використані джерела. http://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/5_2018.pdf
40. Використані джерела. <https://sud.ua/ru/news/blog/143839-konstitutsiyniy-printsip-rivnosti-ta-yogo-osoblivosti-v-administrativnomu-sudochinstvi>
41. Використані джерела. <https://sud.ua/ru/news/blog/149910-mizhnarodni-standarti-dotrimannya-printsipu-zmagalnosti-v-sudovomu-protsezi>
42. Використані джерела. <https://sud.ua/ru/news/blog/133015-ponyattya-ta-kriteriyi-motivovanosti-sudovogo-rishennya-yak-odniyeyi-z-garantiy-dotrimannya-sudami-printsipu-verkhovenstva-prava>
43. Використані джерела. <https://sud.ua/ru/news/blog/124382-strok-zvernennya-do-sudu-yak-element-printsipu-pravovoyi-viznachivosti-praktika-yespl>
44. Використані джерела. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/principles_of_%20administrative_proceedings.pdf
45. Додаткові джерела. [https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/presentation_bernaziuk_effectivenii_zahist\(1\).pdf](https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/presentation_bernaziuk_effectivenii_zahist(1).pdf)
46. Додаткові джерела. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/presentation_bernaziuk_effectivenii_zahist
47. Додаткові джерела. <http://nsj.gov.ua/ua/training/programi-pidgotovki-kiiv/25-listopada-2021-r-programa-treningu-na-temu-pravo-na-informatsiuta-informatsiya-z-obmejenim-dostupom1/>
48. Додаткові джерела. <http://nsj.gov.ua/ua/news/verhovenstvo-prava/>
49. Додаткові джерела. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/principles_of_administrative_proceedings.pdf
50. Додаткові джерела. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/principles_of_

Файли матеріалу

Оригінальний файл автора